

Θαλασσί αρχιτεκτονική



Τρέχοντας έφτασε στο σταυροδρόμι λίγο πριν το θαλασσί σπίτι. Το σπίτι εκείνης. Κοντοστάθηκε και αφού ηρέμησε, παίρνοντας βαθιές ανάσες, σφάλισε τα μάτια, άνοιξε απότομα και με τα δυο χέρια το βαρύ παλτό του και ξεχύθηκαν χιλιάδες πεταλούδες προς τις μύριες άκρες του ουρανού. Χτυπούσαν δυνατά τα φτερά τους και τις καταλάβαινε σαν να ήθελαν να σηκώσουν αέρηδες από όλες τις γωνιές του κόσμου. Μπορούσε να ακούσει το πέταγμά τους και να φανταστεί την ακανόνιστη πορεία τους. Μα δε θα άνοιγε τα μάτια. Αυτή η εικόνα θα ήταν μόνο για εκείνη. Μόνο για το θαλασσί σπίτι της.

Ένα σπίτι θαλασσί που γινόταν ένα με τον ορίζοντα και κατέβαζε το χρώμα του ουρανού ανάμεσα σε καταφορτωμένες ελιές και σκληρό χώμα. Χωρίς πορτόνι και αυλή, μα με ένα πλακόστρωτο μονοπάτι, το οποίο πέντε μέτρα πριν την εξώπορτα του σπιτιού πνιγόταν στο χώμα. Στο χώμα, όπως πνίγηκε και αυτός στο υπέροχο θαλασσί του και αναπνέει τώρα μόνο μέσα από την εικόνα του. Αισθάνεται κάποτε το σώμα του να παίρνει τη μορφή του. Τα πόδια του να βυθίζονται στο ζεστό χώμα

του Βαγγέλη
Μανουβέλου

Μπροστά στη μορφή της Αμαλίας αισθάνθηκε τη ραχοκοκαλιά του σαν ελατήριο έτοιμο να τινάξει το κεφάλι του στη κληματαριά με κάνα τσαμπί σταφύλια στο στόμα

ενώ ο κορμός, το στήθος και η ψυχή του να γίνονται δοκάρια, σκάλες και κολώνες. Τα χέρια του να βουτάνε στο χρώμα του ουρανού για να πασαλειφθεί το σώμα του και στο μυαλό του να κατοικεί εκείνη. Η Αμαλία. Η Αμαλία και το θαλασσί σπίτι της.

Ο Λουκάς, πενηντάρης με φαρδύ μέτωπο και μεγάλα αυτιά, εργάζεται από πιτσιρικάς στο καφενείο που κληρονόμησε από τον παππούλη του. Τον πατέρα του ίσα που τον γνώρισε: γνωρίστηκε μια και καλή ο δόλιος με τα σύννεφα στον πόλεμο του σαράντα. Τη μητέρα του τη λάτρευε. Κάθε απόγευμα που δουλεύανε μαζί στο καφενείο, παίζανε κρυφτό κάτω από τα τραπέζια και μέσα στην κουζίνα. Του αρέσει πολύ να θυμάται τα παιδικά του χρόνια. Εκείνο όμως που τον έχει κουράσει τόσα χρόνια στη σειρά, είναι η καθημερινή επαφή με τα ίδια πρόσωπα. Η Αμαλία υπήρξε για τον Λουκά η επανάστασή του, η επαναφορά του στα χρόνια τα όμορφα, η αγάπη. Και τη γυναίκα του αγάπησε. Όχι όμως έτσι. Ανάμεσα στη γυναίκα του και στον Λουκά δεν υπήρχε το θαλασσί σπίτι. Το ανάστημά του δεν προδίδει άνθρωπο με τέτοιες νευρώσεις. Ούτε ο ίδιος θα πίστευε ποτέ ότι θα μπορούσαν να αναπτυχθούν τέτοια συναισθήματα μεταξύ ενός ανθρώπου και ενός σπιτιού. Διαψεύστηκε. Το θαλασσί σπίτι κυρίευσε κάθε σκέψη του.

Μπροστά στη μορφή της Αμαλίας αισθάνθηκε τη ραχοκοκαλιά του σαν ελατήριο έτοιμο να τινάξει το κεφάλι του στη κληματαριά με κάνα τσαμπί σταφύλια στο στόμα. Και τα σταφύλια δεν άρεσαν καθόλου στο Λουκά. Τα βράδια τα όνειρά του έρχονταν πυκνά, σμάρια από πεταλούδες, και μέσα τους ήταν εκείνη. Εκείνη, που όμως ερχόταν μόνο τα καλοκαίρια στο χωριό. Έτσι στο μυαλό του την αντικατέστησε με τη μορφή του θαλασσιού σπιτιού της. Δεν άργησε μάλιστα καθόλου σε αυτό. Μια Δευτέρα του προηγούμενου καλοκαιριού την είδε στη μικρή αυλή του καφενείου του παρέα με τους γονείς της, την Πέμπτη της ίδιας εβδομάδας το αντικείμενο του κρυφού του πόθου είχε πάρει τη μορφή μιας δίπατης θαλασσιάς μονοκατοικίας. Είναι άλλωστε σίγουρος, ότι αυτό το θαλασσί σπίτι λίγο έξω από το χωριό, στην έξοδο προς τα αμπέλια, δεν του είχε προξενήσει παλαιότερα κάποια ιδιαίτερη εντύπωση. Αντίθετα θα έλεγε πως

έβρισκε την επιλογή του χρώματος πρωτενουσιάνικη και μάλλον θρασεία.

Όμως από την Πέμπτη εκείνη και πέρα το σπίτι απέκτησε άλλες διαστάσεις και η άποψή του για αυτό διαμορφώθηκε αναλόγως. Προσπαθούσε να βρίσκει συνεχώς δικαιολογίες προκειμένου να παίρνει το δρόμο προς τα χωράφια. Δικαιολογίες τέτοιες που να μην προξενούν υποψίες στη γυναίκα του και στις οικογένειες των δυο παιδιών του, που τα τελευταία εκείνα χρόνια είχαν σηκώσει δυο κάμαρες αντικριστά η μια από την άλλη στις δυο πλευρές του σταυροδρομιού, στο δρόμο προς το θαλασσί σπίτι.

Πρώτα λοιπόν ήταν να πάει με το φορτηγό τον μπάρμπα-Λια μέχρι το κοτέτσι του, για να κλείσει τις κότες στο δωματιάκι με τους πέτρινους τοίχους και τη τσίγκινη οροφή, μετά την θεια – Φωτίτσα μέχρι το χωράφι της για να ποτίσει τις ντοματιές και τις κολοκυθιές και τέλος τον δήμαρχο για να ελέγξει πόσες κολώνες χρειάζονται για να φτάσει ηλεκτρικό ρεύμα μέχρι το θαλασσί σπίτι. Κολώνες βέβαια που σήμαιναν ότι οι ιδιοκτήτες του σπιτιού θα έβαζαν βαθιά το χέρι στη τσέπη για να έχουν μόλις δυο μήνες το καλοκαίρι ρεύμα και ότι ίσως ήταν προτιμότερη λύση για αυτούς να βάλουν καμιά γεννήτρια ρεύματος, αλλά σίγουρα αυτό δεν ήταν κάτι που ο δήμαρχος θα τους πρότεινε, μιας και εκείνον τον συνέφερε να ανεβεί ρεύμα μέχρι εκεί πάνω και να συνδεθούν στο δίκτυο και εκείνες οι παραγκούλες που είχαν δυο – τρεις αβέβαιοι ψηφοφόροι του.

Οι συζητήσεις και οι προβληματισμοί του θα συνέχιζαν όλες σε αυτό το ύφος, μόνο και μόνο για να βρίσκει την ευκαιρία να βλέπει το άσπρο φορτηγάκι του να γίνεται θαλασσί και μετά άσπρο πάλι καθώς καθρεφτιζόταν επάνω του το χρώμα του σπιτιού. Όμως λίγες εβδομάδες αργότερα οι θειάδες, οι μπαρμπάδες και ο δήμαρχος στέρρεψαν, αφού ήταν άλλωστε και για τους ίδιους υπερβολικό να φορτώνονται κάθε λίγο και λιγάκι στον Λουκά να τους εξυπηρετήσει για μια απόσταση είκοσι λεπτών.

Έτσι ενώ ο Λουκάς είχε μέρες να περάσει από το σπίτι, το θαλασσί χρώμα του ήταν σαν να ακτινοβολούσε στα μαύρα του μάτια, δίνοντάς τους ένα ζεστό χρώμα αντίστοιχο των παιχνιδιών που έκανε το λιγοστό νερό



Φωτ.: Α. Λιατόπουλος

πάνω από τα καϊμάκια στα στενά φλιτζάνια του μαγαζιού. Φλιτζάνια που έμεναν με τις ώρες πάνω στους καρδουμουσαμάδες των τραπεζιών χωρίς ο Λουκάς να δείχνει τον παραμικρό ζήλο να τα μαζέψει. Γιατί στο μυαλό του Λουκά υπάρχουν μόνο το θαλασσί σπίτι και η Αμαλία ή το θαλασσί σπίτι με την Αμαλία μέσα ή η Αμαλία με τη μορφή του σπιτιού ή το σπίτι με τη μορφή της Αμαλίας ή όλα μαζί ανάλογα με το αν έρχονται ή όχι ενοχλητικοί μπαρμπάδες να τον ζαλίσουν με τα τρέχοντα της ζωής του χωριού ρουφώντας με τις ώρες τους καφέδες τους.

Το θαλασσί σπίτι έχει τον πρώτο λόγο στη σχέση τους. Ο Λουκάς υποκόπτει χωρίς αναστολές. Το αφήνει να ζήσει μέσα του, να μεγαλώσει από τις αγωνίες του, να θεριέψει από τον έρωτά του για την Αμαλία. Το θαλασσί σπίτι υπάρχει όχι επειδή ο Λουκάς το ανακάλυψε για να αντικαταστήσει την απουσία της Αμαλίας. Υπάρχει γιατί ο Λουκάς υπέκυψε στη μαγεία του, στα παιχνιδίσματά του με τα χρώματα της γης και του ουρανού, στην υπεροχή του.

Δεν μπορεί πλέον να διακρίνει αν αγαπά το σπίτι ή την Αμαλία. Αν είναι αγάπη ή κάτι άλλο. Ζήλεια. Καθαρή ζήλεια. Το θαλασσί σπίτι έχει την Αμαλία σε απόσταση αναπνοής σχεδόν όλο το καλοκαίρι. Εκείνος όχι. Εκείνος μένει να ονειρεύεται το βλέμμα της μέρες ατελειώτες. Όποτε βρίσκεται στο σπίτι, βρίσκεται μέσα στις εικόνες της, βρίσκεται στις ιστορίες που τη μεγάλωσαν, βρίσκεται στη ζωή της κατά την απουσία της. Οργή. Οργή, γιατί όσα είχε καταφέρει αυτό το σπίτι χωρίς κόπο, εκείνος ούτε τα πλησίασε. Μα δεν είναι ακριβώς έτσι. Δεν υπήρξε τίποτα χωρίς κόπο. Αυτό το σπίτι είχε σχέδιο. Ευθύς εξαρχής είχε στόχο την καρδιά της. Ευθύς εξαρχής ήθελε να τη ρίξει στο κρεβάτι. Πόθος. Πόθος για το χρώμα του, τα χείλη της, την αυλή του, το στήθος της, τη σκεπή του, τα μάτια της. Τρέλα. Καθαρή τρέλα.

Νίκη. Καθαρή νίκη. Ο Λουκάς είχε γίνει το υποχείριο του θαλασσιού σπιτιού.

Βέβαια τον Λουκά όλα αυτά δεν τον αγγίζουν πραγματικά, γιατί υπάρχει η Αμαλία που έχει ένα μυστικό βλέμμα μόνο για τον ίδιο. Στο βλέμμα αυτό χωρούν μόνο οι δυο τους. Κλείνονται στη σιωπή του και ξεπηδούν από μέσα τους κόκκινες παπαρούνες που κολυμπούν σε άσπρα νερά, και γοργά ελάφια που συναγωνί-

ζονται ποιό θα τις φτάσει πρώτο. Κλείνεται στο μυστικό της βλέμμα που ακινητοποιεί κάθε δράση και αντίδραση του κόσμου του, και αισθάνεται όλη την ενέργειά του να συσσωρεύεται, έτοιμη να εκραγεί.

Πέρυσι το καλοκαίρι δεν κατάφερε ούτε κουβέντα να της ξεστομίσει. Όποτε έφτανε κοντά της και μπορούσε για λίγα δευτέρα να την παρατηρήσει καλύτερα, εμφανιζόταν πότε ο πατέρας της και πότε η μητέρα της και ξεκινούσαν να φλυαρούν ασταμάτητα. Για την υγρασία στο σπίτι, για τους τουρίστες που τους ζάλιζαν με τις φωνές τους στην παραλία, για τα κουνούπια, για τα λεφτά που πέταξαν στην άκρη του πουθενά, για το πόσο μετανιωμένοι ήταν. Την έβλεπε να δυσανασχετεί με τον κομπασμό των γονιών της και να γυρνά το κεφάλι της στην αντίθετη κατεύθυνση. Ήθελε τόσο πολύ να τους φιμώσει και τους δύο και να γυρίσει προς το μέρος της, να της χαϊδέψει το κεφάλι, τους ώμους και μετά το στήθος. Να την σφίξει στην αγκαλιά του και να ακούσει την καρδιά της να χτυπά γρηγορότερα. Να αισθανθεί την καρδιά της να χτυπάει στο σώμα του. Να του δίνει το ρυθμό της, ολοένα γρηγορότερο.

Κάποια από τις τελευταίες μέρες του καλοκαιριού, που επέστρεφε με τους γονείς της στην πόλη, την είδε στο αμάξι, να τινάζει ελαφρά το μαλλί της και να μιλάει στο κινητό της. Οι γονείς της κατέβηκαν από το αμάξι και πήγαν να τον χαιρετήσουν. Ο Λουκάς όμως είχε καρφωθεί στην Αμαλία και περίμενε να γυρίσει να τον κοιτάξει. Εκείνη γύρισε, ακινητοποίησε τα πάντα και τον άφησε να ανασάνει μόνο αφού το αμάξι χάθηκε στην στροφή. Χαμήλωσε το κεφάλι του, κοίταξε το πάτωμα και αναστέναξε με απελπισία. Κάθισε στην καρέκλα του μέσα στο μαγαζί, έχωσε το κεφάλι στα μπράτσα του πάνω στο τραπέζι και άρχισε να κλαίει.

Ούτε ο ίδιος ξέρει πως πέρασε ένας χρόνος μέχρι να τη ξαναδεί. Υπολόγιζε λανθασμένα ότι γρήγορα θα τη ξεχάσει. Δεν υπολόγιζε όμως στο βλέμμα της Αμαλίας. Όποτε έκλεινε τα μάτια του ήταν εκεί. Πότε χαμογελαστό, πότε απορημένο, πότε κουρασμένο. Όποτε άνοιγε τα μάτια του ήταν ακόμη εκεί. Πότε υπεροπτικό και μπλαζέ και πότε ερωτικό. Τρεις εποχές πέρασαν, αλλά δεν του άφησε περιθώρια να το ξεχάσει ούτε στιγμή. Το

Τρομαγμένος
σφάλισε τα μάτια,
άνοιξε απότομα
και με τα δυο
χέρια το παλτό
του και ξεχύθηκαν
χιλιάδες πετα-
λούδες προς τις
μύριες άκρες του
ουρανού

Το θαλασσί σπίτι
υπάρχει όχι επειδή
ο Λουκάς το
ανακάλυψε για να
αντικαταστήσει
την απουσία της
Αμαλίας. Υπάρχει
γιατί ο Λουκάς
υπέκυψε στη
μαγεία του, στα
παιχνιδίσματά του
με τα χρώματα
της γης και του
ουρανού, στην
υπεροχή του.

φθινόπωρο έκλαιγε στις γωνίες του μαγαζιού, το χειμώνα του χυνόταν κάθε δεύτερος καφές που έβραζε και την άνοιξη ήρθαν όλα πάλι εντονότερα αφού πήγαινε δυο φορές τη μέρα στο θαλασσί σπίτι.

Δεν τον ενδιέφεραν πλέον ούτε οι δικαιολογίες, ούτε οι συγγενείς, ούτε οι συγχωριανοί του. Το σπίτι είχε αποκτήσει πλέον ρόλο ηγεμονικό. Το υπηρετούσε με συνέπεια και αγάπη. Καθάριζε τον κήπο του, κλάδευε τα δέντρα του, έφτιαχνε και ξαναέφτιαχνε το μονοπάτι του. Και όταν έβρισκε ευκαιρία το χαίδευε, το φιλούσε, έσερνε τα μάγουλα και το πηγούνι του πάνω στους θαλασσί τοίχους του. Έπιανε κουβέντα μαζί του με τις ώρες, του έλεγε πόσο το αγαπούσε, πόσο όμορφη ήταν εκείνη, πόσο ήθελε να τη δει και πόσο του έλειπε. Την φανταζόταν εκεί γύρω να χτενίζεται, να περπατά και να ξαπλώνει γυμνή στο πεζούλι. Ακόμη όμως και στη φαντασία του δε μπορούσε να της πει λέξη. Την ακολουθούσε σε απόσταση και όποτε εξαφανιζόταν άρχιζε να κλαίει. Εκείνη την άνοιξη, ο Λουκάς έπεφτε στα γόνατά του και έκλεγε μπροστά σε ένα σπίτι που σιγά – σιγά γινόταν ο πιο επικίνδυνος εχθρός του.

Αισθανόταν πολύ αδύναμος και είχε χάσει αρκετά κιλά. Ο μάρμπα – Λιας, η θεία – Φωτίτσα και ο δήμαρχος στοιχημάτιζαν με το υπόλοιπο χωριό για το πόσα λεφτά είχε δώσει ο πατέρας της Αμαλίας στον Λουκά για να προσέχει το σπίτι. Επισήμαιναν μάλιστα και το πόσο έξυπνος ήταν και δεν έδωσε τα κλειδιά στον καφετζή, φοβούμενος προφανώς μήπως πάει και εγκατασταθεί ο χωριάταρος στην έπαυλη. Αυτή τη φορά είχαν φροντίσει οι συγχωριανοί του να προσφέρουν απλόχερα δικαιολογία για το καθημερινό προσκύνημά του στον εχθρό. Οι δικαιολογίες όμως δεν τον ενδιέφεραν πλέον.

Αφού του αφιέρωσε όλες τις σκέψεις και τη φροντίδα του, ο εχθρός απαίτησε και τη φωνή του. Ο Λουκάς στα τέλη της άνοιξης σταμάτησε να μιλάει. Περιοριζόταν στα βασικά που χρειάζεται μια βαρετή ζωή για να βγάλει τις μέρες της και να μην προκαλεί. Όσο όμως έβλεπε τη ζωή του να γίνεται μόνο διεκπεραιωτική τόσο αποκαλυπτόταν μπροστά του το αδιέξοδο. Έτσι φυσιολογικά ήρθε από μόνη της η ώρα να αντιμετωπίσει τον αντίπαλό του. Πήρε λοιπόν το δρόμο για το θαλασσί σπίτι.

Στο πλευρό του στάθηκαν χιλιάδες απρόσμενοι σύμμαχοι. Ο πρώτος εμφανίστηκε λίγα μέτρα αφού βγήκε από το χωριό. Τριγύρισε λίγο πάνω από το κεφάλι του και χώθηκε στο παλτό του. Ο Λουκάς τινάχθηκε, έβγαλε το παλτό του αλλά δεν υπήρχε τίποτα. Χαμογέλασε και ξανααντύθηκε. Μερικά μέτρα πιο κάτω εμφανίστηκαν άλλοι τρεις. Παιχνίδισαν λίγο μπροστά στα μάτια του και έπειτα εξαφανίστηκαν. Τρόμαξε και επιτάχυνε το βηματισμό του. Οι σύμμαχοι όμως δεν θα τον εγκατέλειπαν. Πιο κάτω θα συναντούσε άλλους πέντε, μετά άλλους τόσους, μετά επτά, μετά τρεις πάλι και κάθε φορά που ο Λουκάς θα συναντούσε κάποιο σύμμαχο, κάθε φορά θα προχωρούσε ακόμη γρηγορότερα. Λαχανιασμένος πλέον έφτασε στο σταυροδρόμι λίγο πριν το θαλασσί σπίτι. Οι σύμμαχοι πλέον σταμάτησαν να εμφανίζονται. Κοντοστάθηκε και ηρέμησε παίρνοντας βαθιές ανάσες. Τότε αισθάνθηκε στο σώμα του πολλά ελαφρά χτυπήματα. Τρομαγμένος σφάλισε τα μάτια, άνοιξε απότομα και με τα δυο χέρια το παλτό του και ξεχύθηκαν χιλιάδες πεταλούδες προς τις μύριες άκρες του ουρανού. Σωριάστηκε στο δρόμο και έκλεισε τα αυτιά και τα μάτια με τα χέρια του.

Τον συνέφεραν δυνατοί κραδασμοί από το έδαφος. Στράφηκε προς το σπίτι και είδε τις πεταλούδες στην οροφή του σπιτιού να προσπαθούν να το σηκώσουν στον αέρα. Χωρίς δεύτερη σκέψη ήταν μια πτήση που δε μπορούσε να χάσει. Έτρεξε προς το σπίτι, έκλεισε την πόρτα πίσω του και απογειώθηκαν. Το παράξενο πετούμενο πέρασε πάνω από το χωριό δίνοντας την ευκαιρία στο Λουκά να παρατηρήσει την οικογένεια και τους συγχωριανούς του. Στο δρόμο από την πόλη κέντρισε την προσοχή του ένα γνώριμο αμάξι. Τίναζε τα μαλλιά της με τον ίδιο τρόπο και κοιτούσε αδιάφορα έξω από το παράθυρο. Της φώναξε «σ' αγαπώ». Γύρισε και τον κοίταξε. Του χαμογέλασε. Της φώναξε «μου λείπεις». Του χαμογέλασε πάλι. Ο Λουκάς αισθάνθηκε ευτυχισμένος. Μια πεταλούδα φτερούγισε μπροστά στο πρόσωπό της. Το θαλασσί σπίτι εξαφανίστηκε στον ουρανό.

Αθήνα, 9 και 16 Δεκεμβρίου 2007